

Ümumi məlumat	Fənnin adı, kodu və kreditlərin sayı	Xüsusi təhsil EDU 218/ 6 ECT	
	Departament	Təhsil	
	Proqram (bakalavr, magistr)	Bakalavr	
	Tədris semestri	2026-2027-ci tədris ilinin payız semestri	
	Fənni tədris edən müəllim	Abdullayeva İlqarə	
	E-mail	ilgara.abdulla@gmail.com	
	Telefon	0557218836	
	Mühazirə otağı/Cədvəl	Şənbə günləri 11.50-13.20; 13.40-16.00	
	Məsləhət saatları	Tələbələr ilə razılaşdırılan vaxtlarda	
	Tədris dili	Azərbaycan dili	
Fənnin növü: (məcburi, seçmə)	Məcburi		
Dərslük və əlavə ədəbiyyat	1. “İnklüziv təhsil üzrə müəllim inkişafı proqramları”, 2019 2.http://www.tipii.edu.az/noduploads/document/nkluziv-sinifda-talimin-taskili-oxu-materiali.pdf 3.Əlilliyin tərfi və təsnifatı.UNİCEF 4.Müəllimlər,inklüziv,uşaqyönümlü tədris və pedaqogika. UNİCEF 5.Çoxuşaqlı siniflərdə tədris üçün məsləhətlər. . UNİCEF 6.İnklüziv təhsil.Bakı.2011 7. ”İnklüziv təhsildə sinfin effektiv idarəedilməsinin məqsədi və əhəmiyyəti”. Məqalə.Azərbaycan məktəbi Azerbaijan Journal of Educational Studies 2021. №4 səh 82 8.İnklüziv təhsil konsepsiyası və onun UNİCEF-in missiyası kontekstində aydınlaşdırılması https://static.inkluzivtehsil.edu.az/book/files/IE%20technical%20booklet%201.pdf 9. İnklüziv siniflərdə əlilliyi olan uşaqların təhsili – Xüsusi Kitabça 3 10.Müəllimlər, inklüziv, uşaqyönümlü tədris və pedaqogika- texniki kitabça 12 11. İnklüziv təhsil fərdiləşdirilmiş təlim (Nəcəfova, Tanrıverdiyeva)		
Tədris metodları	Mühazirə	+	
	Qrup müzakirəsi	+	
	Praktik tapşırıqlar	+	
	Praktik məsələnin təhlili	+	
	Digər	+	
Qiymətləndirmə	Komponentləri	Tarix/son müddət	Faiz (%)
	Aralıq imtahanı	Noyabr	35
	Fəallıq	Sentyabr-Dekabr	5
	Dərsdə iştirak	Sentyabr-Dekabr	5
	Case-study	Dekabr	10
	Qrup müzakirə	Semester müddətində	10
	Final imtahanı		35
	Yekun		100
Kursun təsviri	❖ “Xüsusi təhsil” fənni inklüziv təhsilin fəlsəfi əsaslarını və təhsilin əsas nəzəri və təcrübi problemlərini anlamaq üçün tələbələrə zəmin yaradır.Ali pedaqoji təhsil müəssisələrində inklüziv təhsil sahəsindəki yeniliklərin, inklüzivliyin mahiyyətini, anlayışlarını, onlar arasındakı əlaqələri,təlim-tərbiyə prosesində tətbiqi,inklüziv siniflərdə təhsilin idarə olunmasına dair biliklərə yiyələnməyi öyrədir.		
Kursun məqsədləri	❖ Həm nəzəri, həm də praktik baxımdan peşəkar müəllimlərin		

	hazırlanmasını təmin etmə; ❖ Əlilliyi olan uşaqların xüsusiyyətlərini və ehtiyaclarını, fəndaxili və fənlərarası inteqrasiya imkanlarını nəzərə almaqla təlim-tədris prosesini planlaşdırır, mövzuların ardıcılığını müəyyənləşdirir, hər bir dərslərin planını tərtib edir, məhdudiyyətlərə deyil, qabiliyyətlərə istinad edir; ❖ İnküziv dəyərləri nəzərə almaqla qiymətləndirmə konsepsiyasını bilir, təlim nailiyyətlərini qiymətləndirmək məqsəilə müvafiq meyarlar seçir və tətbiq edir ❖ Ümumi təhsilin keyfiyyətini yüksəltmək üçün yaradıcı, tədqiqatçı pedaqoji kadrlar hazırlamaq;
Tədrisin (öyrənmənin) nəticələri	1.Xüsusi təhsilin mahiyyətini, anlayışlarını, onlar arasındakı əlaqələri təsvir edir 2. Xüsusi təhsilin normativ-hüquqi əsaslarını və fəaliyyətini izah edir. 3. Xüsusi siniflərdə təhsilin idarə olunmasına dair bilikləri fəaliyyətində istifadə edir. 4. Əlilliyi olan uşaqların xüsusiyyətlərini, ehtiyaclarını, fəndaxili və fənlərarası inteqrasiya imkanlarını nəzərə almaqla təlim-tədris prosesini planlaşdırır. 5. İnküziv sinfin idarə olunmasında ailə-məktəb əməkdaşlığının forma və metodlarını təhsil prosesində tətbiq edir. 6. İnküziv dəyərləri nəzərə almaqla qiymətləndirmə konsepsiyasını, təlim nailiyyətlərini qiymətləndirmək məqsəilə müvafiq meyarlar seçir. 7. Uşağıönlümlü pedaqogikanın səmərəliliyini şərtləndirən cəhətlər şərh edir. 8.Universal öyrənmə dizaynının faydalı təlim imkanlarını şərh edir.
Qaydalar (Tədris siyasəti və davranışı)	Davamiyyət Tələbələrin bütün dərslərdə iştirakı vacibdir. Tələbələr müəyyən səbəblərdən dərslərin buraxılması (xəstəlik, ailə vəziyyəti və s.) haqqında məlumatı fakültə dekanlığına təqdim etməlidirlər. 25%-dən artıq dərslər buraxan tələbələr imtahana buraxılmır. Dərs zamanı dərslərin prosesini və etik qaydaları pozmaq qadağandır. Həmçinin tələbələr arasında icazəsiz müzakirələr qadağandır. Fəallıq Bu kurs həftədə bir dəfə keçirildiyi üçün davamiyyət müvafiq institusional qaydalara uyğun olaraq izləniləcək və mütəmadi olaraq qeydə alınacaq. Tələbələrin hər dərslərdə iştirak etməsi gözlənilir. Həm şifahi, həm də yazılı şəkildə aktiv iştirak bu kursda uğur qazanmaq üçün vacibdir. Case-study Semestrin sonunda tələbələr onlara təqdim edilən situasiyalara fikir bildirəcəkdir. Qrup işi Semestrin ərzində tələbələr 3 qrup işi təqdim etməlidirlər. İmtahanlar Tələbənin imtahanda iştirakı və ya imtahana buraxılması ilə bağlı məsələlər fakültə rəhbərliyi tərəfindən həll olunur. Aralıq imtahanının sualları yekun imtahanında təkrarlanmır. Aralıq və yekun imtahanları vaxtı tələbə tərəfindən imtahanın gedişini pozmaq və köçürmələr qadağandır. Bu qaydaya riayət etməyən tələbələrin imtahan işi ləğv olunur və tələbə 0 (sıfır) balla qiymətləndirilir. Universitet qaydalarına müvafiq olaraq kursu bitirmək üçün ümumi müvəffəqiyyət faizi 60% və yuxarı hesab edilir. Kəsri olan tələbə bu fənni növbəti semestr və ya növbəti il götürə bilər. Ümumi qaydalar

	-Dərs zamanı dərs prosesini və etik qaydaları pozmaq qadağandır -Bütün tapşırıqları vaxtında təhvil vermək; -Tapşırıqlarda plagianizimdən istifadə etmək yolverilməzdir; Dərs kitablarından mütləq istifadə etmək; Əlavə mənbələr: internetmaterialları və əlavə kitablardan istifadə qiymətləndirilir; Qrup yoldaşlarınıza və müzakirə zamanı onların fikirlərinə hörmətlə yanaşmaq; Sinifdə mobil telefondan yalnız təhsil məqsədləri üçün istifadə etmək Müəllimin sinifdə verdiyi tapşırıq və göstərişlər bütün tələbələr tərəfindən yerinə yetirilməlidir Qrup işlərində bütün tələbələrin aktiv iştirakı vacibdir Fəallıq Dərsin interaktiv qaydada keçirilməsi nəzərdə tutulur. Tələbələrin dərs müddətində həyata keçiriləcək diskussiyalarda, sual-cavablarda fəal iştirak etməsi, prezentasiya təqdimatı, keçirilən dərslər üzrə geniş araşdırmalar aparıb müzakirələrdə təqdim etməsi tələb olunur. Generativ Süni İntellekt (GSİ) Alətlərindən İstifadə Qaydaları İcazə verilən hallar: Generativ Süni İntellekt (GSİ) alətlərindən müəllim tərəfindən müəyyən edilmiş hallarda və məhdud çərçivədə istifadəyə icazə verilir. GSİ alətlərindən istifadəyə yalnız aşağıdakı məqsədlər üçün icazə verilir: -Xarici dillərdə olan mətnlərin tərcümə olunması; -Yazılı məlumatların redaktə edilməsi; -Yazılı mətnlərin ümumi strukturunun formalaşdırılması. Qadağan edilən hallar: Aşağıdakı hallarda GSİ alətlərindən istifadə edilməsinə yol verilmir: -İstənilən formal yazılı mətnin tam şəkildə GSİ vasitəsilə tərtib edilməsi; -Tapşırıqların müstəqil şəkildə deyil, birmənalı olaraq yalnız GSİ alətləri vasitəsilə icra edilməsi. Qaydaların pozulması zamanı tətbiq edilən tədbirlər: Generativ Süni İntellektdən istifadə qaydalarının 11-ci bəndinə əsasən, bu qaydalara riayət edilmədiyi və ya onların pozulması halları aşkarlandığında aşağıdakı tədbirlər tətbiq edilir: -Tələbəyə şifahi və ya yazılı xəbərdarlıq olunur; -Tapşırığın yenidən işlənilərək təqdim edilməsi tələb olunur
--	--

Cədvəl (dəyişdirilə bilər)			
Həftə	Tarix (planlaşdırılmış)	Fənnin mövzuları	Dərslik/Tapşırıqlar
1	19.09.26 19.09.26	Sillabusun təqdimi - İnklüziv və Xüsusi Təhsilə Giriş, - İnklüziv və xüsusi təhsil anlayışları, Azərbaycan və dünyada əlilliyi olan uşaqlarla bağlı məlumatlar - Əlillik anlayışı - Sağlamlığı məhdud olan şəxslərin təhsil tarixi “İnklüziya” anlayışı və inklüziv təhsil - Dünya praktikasında inklüziv təhsilin təşkili məsələləri	1. İnklüziv təhsil fərdiləşdirilmiş təlim (Nəcəfova, Tanrıverdiyeva) (Mövzu 1)
2	26.09.26 26.09.26	- İnklüziv Təhsilin hüquqi bazası - İnklüziv təhsilin tarixi inkişaf mərhələləri - Beynəlxalq və Azərbaycana dair hüquqi sənədlər:	1. İnklüziv təhsil fərdiləşdirilmiş təlim (Nəcəfova, Tanrıverdiyeva) (Mövzu 2) 2. Müəllim tərəfindən təmin edilmiş materiallar
3	03.10.26 03.10.26	İnklüziv dəyərlər	1.İnklüziv təhsil fərdiləşdirilmiş təlim (Nəcəfova, Tanrıverdiyeva) (Mövzu 3)

		• Təhsildə tipik və xüsusi ehtiyaclar anlayışı. • İnküziv dəyərlər çıxəyi və pedaqoq vəzifəsinin icrasında zəruri olan pedaqoji-psixoloji prinsiplər. • Əlilliklə bağlı düzgün ifadələrin istifadəsi. Əlilliyi olan uşaqlarla effektiv ünsiyyət mədəniyyətinin formalaşdırılması. • İnküziv təhsilə elmi və metodoloji dəstək. • Şagird şəxsiyyətinin formalaşmasında inküziv təhsilin rolu.	2..Müəllimlər, inküziv, uşaqyönümlü tədris və pedaqogika- texniki kitabça 12 (səh 7-17) 3. İnküziv siniflərdə əlilliyi olan uşaqların təhsili – Xüsusi Kitabça 3 səh 8-16
4	10.10.26 10.10.26	• Əlilliyin modelləri	1.İnküziv təhsil fərdiləşdirilmiş təlim (Nəcəfova, Tanrıverdiyeva) (Mövzu 4)
5	17.10.26 17.10.26	• İnküziv sinif təcrübəsinin yaradılması: Uşaqyönümlü pedaqogika • İnküziv təhsilin tətbiqində uşaqyönümlü pedaqogikanın əhəmiyyəti. • Uşaqyönümlü pedaqogikanın əsas elementləri. • Müxtəlif təlim metodları. • İnküziv təhsilin tətbiqində uşaqyönümlü pedaqogikanın əhəmiyyəti.	1.İnküziv təhsil fərdiləşdirilmiş təlim (Nəcəfova, Tanrıverdiyeva) (Mövzu 6) 2. Müəllimlər, inküziv, uşaqyönümlü tədris və pedaqogika- texniki kitabça 12 (səh 27-37)
6	24.10.26 24.10.26	• Universal öyrənmə dizaynı	1.İnküziv təhsil fərdiləşdirilmiş təlim (Nəcəfova, Tanrıverdiyeva) (Mövzu 7)
7	31.10.26 31.10.26	• İnküziv dərslərin planlaşdırılması və tətbiqi • Əsas sinif strategiyaları və adaptasiya	1.İnküziv təhsil fərdiləşdirilmiş təlim (Nəcəfova, Tanrıverdiyeva) (Mövzu 8 və 9)
8	07.11.26 07.11.26	• İnküziv məktəbin təkmilləşdirilməsi üçün müəllimlər arasında əməkdaşlıq	1.İnküziv təhsil fərdiləşdirilmiş təlim (Nəcəfova, Tanrıverdiyeva) (Mövzu 10)
9	14.11.26 14.11.26	Aralıq imtahanı	
10	21.11.26 21.11.26	• İnküziv siniflərdə qiymətləndirmə • Şagirdlərin qiymətləndirilməsi və inküziv qiymətləndirmə. • Qiymətləndirmənin növləri. • Təlim nəticələrinin yoxlanılması prinsipləri. • Ənənəvi qiymətləndirmə strategiyalarının mənfi təsirləri. • Qiymətləndirmə meyarları. • Qiymətləndirmə üsulları. • Qiymətləndirmənin keyfiyyəti.	1.İnküziv təhsil fərdiləşdirilmiş təlim (Nəcəfova, Tanrıverdiyeva) (Mövzu 11)
11.	28.11.26 28.11.26	• İnküziv təhsil prosesində valideynlərlə əməkdaşlıq. • Görmə pozuntusu	1.İnküziv təhsil fərdiləşdirilmiş təlim (Nəcəfova, Tanrıverdiyeva) (Mövzu 13) 2.İnküziv siniflərdə əlilliyi olan uşaqların təhsili – Xüsusi Kitabça 3 səh 39-50

12.	05.12.26 05.12.26	- Fiziki və əqli pozuntular - Spesifik öyrənmə çətinliklər - Eşitmə pozuntusu	1.İnklüziv siniflərdə əlilliyi olan uşaqların təhsili – Xüsusi Kitabça 3 səh 50-69 2.İnklüziv təhsil fərdiləşdirilmiş təlim (Nəcəfova, Tanrıverdiyeva) (Mövzu 13) 3. Müəllim tərəfindən təqdim edilmiş materiallar
13.	12.12.26 12.12.26	- Bullinq və onu yaradan səbəblərin aradan qaldırılması - Bullinq nədir, bullinqin xəbərdaredici əlamətləri. - Qanunvericilik məktəbdə bullinq hallarının qarşısını necə alır? - Bullinq intihara necə sövq edir? - Bullinqin (zorakılığın)növləri - Bullinqin formaları	1.İnklüziv təhsil fərdiləşdirilmiş təlim (Nəcəfova, Tanrıverdiyeva) (Mövzu 15)
14.	19.12.26 19.12.26	- Digər pozuntu və əlilliklər, inkişaf və mürəkkəb pozuntuları - Case-study təhlili	İnklüziv siniflərdə əlilliyi olan uşaqların təhsili – Xüsusi Kitabça 3 səh 69-78
15	26.12.26 26.12.26	Yekun Təkrar və Son Qrup təqdimatı	İnklüziv siniflərdə əlilliyi olan uşaqların təhsili – Xüsusi Kitabça 3 səh 78-85
		Final	